

Predocoraal / master praktijkstage diagnostiek, behandeling (en onderzoek)

Standplaatsen:

Diemen: vluchtelingen en asielzoekers

Oegstgeest: getroffen WOII, veteranen, naoorlogse generatie (NOG) en vluchtelingen

Aantal opleidingsplaatsen: 2 a 3 parttime opleidingsplaatsen per locatie

Duur van de opleidingsplaatsen: 8-9 maanden

Vergoeding: In beginsel is er een reis-/onkosten tegemoetkoming.

Inleiding

Jaarlijks worden enkele honderden patiënten aangemeld bij ARQ Centrum'45 voor een behandeladvies. Meer dan zestig procent van de aangemelde patiënten maakt aansluitend gebruik van één van de behandelvoorzieningen (klinische opname, dagbehandeling of polikliniek). Onder de directe werkbegeleiding van de medewerkers diagnostiek, in overleg met de praktijkopleider en onder supervisie van een psychotherapeut, verricht de stagiaire werkzaamheden, met een grote mate van zelfstandigheid. De taken van de stagiaire zijn georganiseerd op de volgende drie gebieden:

1) Diagnostiek

Op zowel de locatie Oegstgeest als de locatie Diemen vindt diagnostiek plaats. De stagiaire werkt mee aan de uitvoering, scoring en verslaglegging van de diagnostiek. Het gaat daarbij om de afname van standaard vragenlijsten bij de intakefase, maar ook het meelopen en - bij gebleken geschiktheid - onder supervisie in toenemende mate zelfstandig leren afnemen van een intake en vervolgens observeren/participeren in het indicatiecommissie overleg. Het onder supervisie leren afnemen van vragenlijsten en interviews bij aanvullende diagnostische vragen is ook een taak van de stagiaire, waarbij het behalen van de LOGO verklaring aantekening 'psychodiagnostiek' in beginsel mogelijk is. De diagnostiek bij met name de patiënten met een niet Nederlandse sociaal/culturele achtergrond is geen gemakkelijke opgave. Er is gebrek aan voldoende gestandaardiseerde instrumenten en de communicatie met een getraumatiseerde patiënt, die vaak de Nederlandse taal niet beheerst, stelt bijzondere eisen aan de vaardigheden van de diagnostisch medewerker. Van de stagiaire wordt verwacht in staat te zijn snel een goede verstandhouding op te kunnen bouwen met de genoemde patiëntengroepen en zelfstandig een bijdrage te kunnen leveren in de organisatie en afhandeling van de diagnostische fase van de intake procedure en de uitvoering van aanvullend diagnostisch onderzoek (bijvoorbeeld een persoonlijkheidsstoornissen interview) bij patiënten die volgend op het intakegesprek worden behandeld in de poliklinische, dagklinische of klinische behandeling. In Diemen wordt tevens het culturele interview afgenomen.

2) Behandeling

Op zowel de locatie Oegstgeest als op de locatie in Diemen bestaat de mogelijkheid ervaring op te doen met klinische werkzaamheden. Deze zullen vooral als doel hebben inzicht te verwerven in de problematiek van de traumabehandeling in het algemeen (Oegstgeest) en die bij patiënten met een niet Nederlandse sociaal/culturele achtergrond in het bijzonder (Diemen).

Voor locatie Diemen geldt dat studenten deelnemen aan een team van de dagkliniek; de Dagbehandeling Traumatische Rouw of de Traumagerichte Dagbehandeling voor Vluchtelingen. Participatie in het multidisciplinair overleg, individuele contacten met patiënten onder supervisie in het kader van een specifieke deelvraag, alsmede observeren bij diverse groepsactiviteiten hoort tot de werkzaamheden. Observeren van traumatherapie, zoals EMDR of NET en bij de NET behandeling de verslaglegging is onderdeel van de stage. Tevens zijn individuele stabiliserende of steunende contacten onder supervisie mogelijk.

3) Wetenschappelijk onderzoek

Een combinatiestage waarbij zowel praktijkervaring met diagnostiek en met behandeling mogelijk is als het schrijven van de master these. Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek - onder meer op het terrein van de posttraumatische stress symptomen en naar de therapeutische mogelijkheden voor traumabehandeling - behoren tot de expliciete doelstellingen van ARQ Centrum'45. Van de stagiaire wordt een actieve participatie verwacht in één van de lopende onderzoeksprojecten. Ook het uitvoeren van een, door ARQ Centrum'45 goedgekeurde, zelf opgezette studie behoort tot de mogelijkheden. In de individuele stage overeenkomst wordt zo mogelijk gespecificeerd bij welk onderzoek de stagiaire zal worden betrokken.

Profiel stagiaire

- Student klinische en/of gezondheidspsychologie of orthopedagogiek
- Interesse in de diagnostiek van posttraumatische stressproblematiek
- Interesse in traumabehandeling
- Interesse in wetenschappelijk onderzoek

Voor Diemen: interesse in vluchtelingen/migrantenproblematiek.

Globale leerdoelen

Van iedere stagiaire wordt een persoonlijk plan met leerdoelen verwacht. Globaal kunnen bijvoorbeeld de onderstaande aspecten daarin opgenomen zijn, maar in overleg kunnen hierin ook andere leerdoelen verwerkt worden.

Algemeen

- Het volgen van de patiënten tijdens de verschillende stadia van behandeling;

- Symptomatologie van de Posttraumatische stress stoornis (PTSS) in verschillende uitingsvormen en stadia kunnen observeren;
- Opzet en functioneren van een psychiatrisch ziekenhuis voor PTSS behandeling in zoveel mogelijk aspecten leren kennen.

Intake procedure

- Het kunnen opbouwen van een vertrouwensrelatie (rapport) met getraumatiseerde patiënten (vluchtelingen en asielzoekers), zodat een betrouwbare inventarisatie van geweldservaringen en klachten mogelijk wordt;
- Het afnemen van vragenlijsten bij patiënten tijdens de intakeprocedure;
- Gestructureerde verslaglegging van de diagnostische bevindingen;
- Bijwonen en (indien mogelijk) zelfstandig uitvoeren van een intake in al zijn facetten;
- Het kunnen vervaardigen van een adequaat intakeverslag.

Diagnostiek

- Het kunnen uitvoeren van (vervolg)diagnostisch onderzoek;
- Verslaglegging van een (uitgebreid) vervolg diagnostische onderzoek;
- Verwerven van de aantekening 'Psychodiagnostiek';
- Vaardigheid in het afnemen van het 'Klinisch Interview PTSS' (CAPS).

Behandeling

- Literatuurstudie van de PTSS behandeling;
- Inzicht verwerven in traumabehandeling;
- Leren omgaan met patiëntcontacten; onder meer het leren aangaan/opbouwen van een werkrelatie, alsmede toepassen van stabiliserende en CGT interventies;
- Bijwonen van PTSS behandeling, en mogelijk verslaglegging (NET);
- Inzicht verwerven in de eigen emotionele reacties (reactiepatronen) in de omgang met de patiënten;
- Inzicht verwerven in de eigen emotionele reacties op de door de patiënten gerapporteerde traumaervaringen;
- In staat te zijn actief een bijdrage te kunnen leveren in de patiënt behandelbesprekingen;
- Indien mogelijk assistentie verlenen bij werkzaamheden in directe relatie met de diverse therapeutisch gerichte activiteiten.

Voor Diemen: Interculturele aspecten van traumabehandeling

- Inzicht verwerven in de problematiek van de multiculturele samenleving en in het bijzonder de plaats daarin van de interculturele (psychiatrische) behandeling;
- Kunnen toepassen van de zgn. "cultural formulation" bij de analyse van de problematiek.

Onderzoeksactiviteiten

- Het kunnen uitwerken van een onderzoeksvraag (gerelateerd aan PTSS -diagnostiek of -behandeling) naar opzet, instrumentatie en procedure;

- Het kunnen opzetten en bijhouden van een gegevensbestand voor onderzoeksdoeleinden;
- Het kunnen uitwerken van de onderzoeksgegevens en statistisch kunnen beschrijven;
- Het verslagleggen van onderzoeksresultaten.

Tijdplan behorend bij stageprofiel

In het stageprofiel worden de drie belangrijkste werkgebieden genoemd, namelijk: (1) diagnostiek, (2) behandeling en (3) onderzoek. Het voorbeeld met globale leerdoelen benoemt een scala van activiteiten en er wordt verwacht dat de gemiddelde stagiair zich in een behoorlijk deel van die activiteiten zal bekwaamen. Hoe verhoudt zich echter de globale tijdinvestering in de genoemde werkgebieden? In het algemeen zal een stagiair een parttime aanstelling krijgen (3 dagen/week), bij een gecombineerde praktijk en onderzoekstage zullen 3 dagen worden besteed aan diagnostiek en behandeling en 1 of 2 dagen aan het schrijven van een master these.

BIJLAGE behorend bij stageprofiel

De Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP

De basisaantekening psychodiagnostiek (LOGO verklaring) van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NJP) kan door studenten tijdens hun studie behaald worden. Hiervoor moeten zij aan specifieke opleidingseisen voldoen en daarnaast werkervaring hebben opgedaan op het gebied van de psychodiagnostiek. Wanneer in de stage instelling voldoende en gevarieerde diagnostiek wordt uitgevoerd kan hiermee de LOGO verklaring behaald worden. Om de LOGO verklaring te behalen dienen studenten tenminste 8 weken (320 uur) te besteden aan psychodiagnostische werkzaamheden onder supervisie van een GZ-psycholoog met diagnostiekervaring. Onder psychodiagnostische vaardigheden vallen: het uitvoeren van psychologische onderzoeken (PO's), het voeren van intakegesprekken met patiënten, opdrachtgevers en/of andere betrokkenen, en de verslaglegging van deze activiteiten. Binnen de genoemde 8 weken dienen tenminste 4 weken te worden besteed aan casussen. Hiermee wordt bedoeld dat men bij minstens drie verschillende patiënten, met diverse vraagstellingen, met verschillende diagnostische methoden, zelfstandig, onder supervisie van een (GZ-)psycholoog, alle fasen van een psychodiagnostisch onderzoek moet hebben doorlopen, uitmondend in afgeronde psychologische rapporten. Voor deze rapporten zijn door het NIP richtlijnen opgesteld.

De supervisor dient te verklaren dat het om casussen gaat die de student daadwerkelijk heeft onderzocht en de verslagen te ondertekenen.

De stage eisen voor de GZ opleiding

Belangrijke consequentie van de invoering van de wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) is dat veel functies in de hulpverleningsinstellingen slechts toegankelijk zijn voor afgestudeerden die na hun studie de postmaster opleiding tot Gezondheidszorgpsycholoog hebben gevolgd. Een van de vooropleidingseisen is het doorlopen van een stage van minimaal 520 uur, bestaande uit diagnostiek, indicatiestelling en behandeling. De eisen die de GZ opleiding stelt op het gebied van de diagnostiek komen overeen met de eisen die het NIP voor de LOGO verklaring stelt.

Tijdens de (diagnostiek)stage komt het stellen van indicaties meestal ook aan de orde. Het bijwonen van minimaal 5 multidisciplinaire patiëntbesprekingen zou een manier zijn om aan deze eis tegemoet te komen. Aandacht voor behandeling wordt ruim geïnterpreteerd: studenten dienen minimaal zes dagdelen te besteden aan behandeling in de ruimste zin van het woord. Het kan hierbij gaan om het

bijwonen van een individuele- of groepstherapie, een cognitieve vaardigheidstraining, een sociale vaardigheidstraining, of bijvoorbeeld het aanwezig zijn bij gesprekken waarin aandacht is voor het omgaan met de aandoening van de patiënt (psycho-educatie).

NB Bovenstaande teksten in de bijlage zijn ontleend aan de brochure "Stage informatie voor supervisors van stage instellingen" van Klinische Psychologie van de Universiteit van Amsterdam (februari 2007).